

Terhagen, Kleiputten op 16-02-2018 IFBL d4 16 14

Terrein: oude gevulde kleiputten waar de natuur ondertussen goed tot ontwikkeling is gekomen. Er dreigen echter wolken! Hopelijk geen donkere wolken. Zie foto 1.

Deelnemers: Karin Wauman, André Peeters en Karl Hellemans.

Opmerkingen: aan de inkom op betonnen dekstenen was al heel wat te ontdekken. Ook de wilg waarop we al eens *Caloplaca obscurella* (gewone kraterkorst) hadden gevonden, stond er nog en we vonden het blijkbaar terug met nog een apothecium! Foto 2 en 3. Op de grond vonden we *Cladonia rangiformis* (vals rendiermos, foto 4) met zijn uitgesproken marmering (door de clusters van algen) en onderaan ook wat blaadjes en K+ geel verkleurend.. Merkwaardig waren de puntsoralen die we op een *Punctelia borreri* (witstippelschildmos, foto 5) vonden. De C+ rood reactie van het merg stelde ons echter gerust dat het nog altijd om hetzelfde lichoen ging. Dat we (onze mossenvrienden waren het er mee eens) hier toch ook in een paradijs vertoefden, getuigden ook het formaat van enkele lichenen. Bekijk maar even *Evernia prunastri*, (eikenmos, foto 6) en zeker *Parmotrema perlatum*, (groot schildmos, foto 7) dat zijn naam meer dan alle eer aandeed! We kunnen natuurlijk niet alle lichenen in het licht zetten maar zeker moeten we vermelden : *Lecanora hagenii*, (kleine schotelkorst, foto 8) en *Bacidina arceutina* (Bleke knoopjeskorst, foto 9 en 10), die we niet alle dagen tegenkomen. Naar Nederlandse normen is deze "zzz en BE", dus uiterst zeldzaam en bedreigd in zijn bestaan. De *Bacidia arceutina* hadden we eerst voor een mogelijke *Lecania naegelii* (rookglimschotelteje) versleten, maar Dries Van den Broeck dacht er anders over en inderdaad deze apotheciën staan zeer bol en hebben toch nog, hier en daar, een donkerdere dunne rand, die later ook nog verdwijnt. Dus *Bacidina arceutina*. We beleefden toch opnieuw een reuzemoment. Hopelijk drijven de donkere wolken over en kunnen we deze schatten bewaren en blijven bewonderen. Want wanneer er op nieuwe bomen ook opnieuw lichenen gaan groeien, vergeet dat nog altijd meer tijd...Met dank aan Dries weeral voor zijn bijdrage!

	Terhagen Kleiputten	d4 16 14	16/02/2018		
	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Substraat	Herb	Zz - RL
1	Anisomeridium polypori	Schoorsteentje	wilg	KH1374	a TNB
2	Athallia holocarpa	Muurzonnetje	beton		a TNB
3	Athelia arachnoidea	Tweesporig vliesje	Xanthoria p		p
4	Bacidina arceutina	Bleke knoopjeskorst	wilg	KH1373	zzz BE
5	Caloplaca obscurella	Gewone kraterkorst	wilg	KH1378	z TNB
6	Caloplaca teicholyta	Witte citroenkorst	beton		a TNB
7	Candelaria concolor	Vals dooiermos	tak		a TNB
8	Candelariella reflexa	Poedergeelkorst	eik		a TNB
9	Circinaria contorta	Rond Dambordje	beton		a TNB
10	Cladonia fimbriata	Kopjes-bekermos	berk		a TNB
11	Cladonia rangiformis	Vals rendiermos	bodem	KH1379	z TNB
12	Cladonia scabriuscula	Ruw heidestaartje	bodem	KH1375	z TNB
13	Evernia prunastri	Eikenmos	berk		a TNB
14	Flavoparmelia caperata	Bosschildmos	wilg		a TNB
15	Flavoparmelia soledians	Groen boomschildmos	wilg		a TNB
16	Gyalolechia flavovirescens	Betoncitraenkorst	beton		a TNB
17	Hyperphyscia adglutinata	Dun schaduwmos	tak		a TNB
18	Hypogymnia physodes	Gewoon schorsmos	tak		a GE
19	Hypogymnia tubulosa	Witkopschorsmos	wilg		a TNB
20	Hypotrachyna revoluta	Gebogen schildmos	tak		a TNB
21	Illosporopsis christiansenii		Cand refl		p
22	Lecanora barkmaniana	Ammoniakschotelkorst	wilg		a TNB
23	Lecanora carpinea	Melige schotelkorst	tak		a TNB
24	Lecanora chlarotera	Witte schotelkorst	tak		a TNB
25	Lecanora hagenii	Kleine schotelkorst	wilg	KH1376	a TNB
26	Lecanora dispersa	Verborgen schotelkorst	beton		a TNB
27	Lecanora muralis	Muurschotelkorst	beton		a TNB

28	Lecanora semipallida	Witrandschotelkorst	beton		a TNB
29	Lecanora symmicta	Bolle schotelkorst	wilg	KH1374	a TNB
30	Lecidella elaeochroma	Gewoon purperschaaltje	tak		a TNB
31	Lecidella stigmatea	Steenpurperschaaltje	beton		a TNB
32	Lepraria incana	Gewone poederkorst	wilg		a TNB
33	Melanelixia subaurifera	Verstop-schildmos	tak		a TNB
34	Melanohalea exasperatula	Lepelschildmos	tak		a TNB
35	Parmelia sulcata	Gewoon schildmos	tak		a TNB
36	Parmotrema perlatum	Groot schildmos	wilg		a TNB
37	Phaeophyscia orbicularis	Rond schaduwmos	eik		a TNB
38	Phlyctis argena	Lichtvlekje	wilg		a TNB
39	Physcia adscendens	Kapjesvingermos	tak		a TNB
40	Physcia tenella	Heksenvingermos	eik		a TNB
41	Physconia grisea	Grauw rijpmos	wilg		a TNB
42	Polycauliona ucrainica	Kroezig dooiermos	houten paal		a TNB
43	Punctelia borrieri	Witstippelschildmos	eik	KH1377	a TNB
44	Punctelia jeckeri	Rijpschildmos	tak		a TNB
45	Punctelia subrudecta	Gestippeld schildmos	tak		a TNB
46	Ramalina farinacea	Melig takmos	wilg		a TNB
47	Xanthoria parietina	Groot dooiermos	tak		a TNB
48	Xanthoriicola physciae		Xanthoria p		p

Zeldzaamheidsklassen	Nederlandse normen	nieuwe normen van 2011
zzz = uiterst zeldzaam	zz = zeer zeldzaam	z = zeldzaam
aaa = heel algemeen	aa = zeer algemeen	a = algemeen
0 = uitgestorven		
p = parasiet (geen zz)		
Rode Lijst-categorieën	OG=onvoldoende gegevens	OV-1 onregelmatige voortplanter
VN=Verdwenen in Nederland	EB = ernstig bedreigd	BE = bedreigd
KW = kwetsbaar	GE = gevoelig	TNB= thans niet bedreigd

De Provincie Antwerpen heeft plannen bekendgemaakt die de toekomst van de kleiputten tussen Terhagen, Boom en Rumst sterk gaan beïnvloeden. Er zijn twee uitvoeringsopties:

Optie 1 - Sanering van de oude storten
 Om verontreiniging van grondwater en lucht te voorkomen worden specifieke delen ontbost (weergegeven in stippellijn op de plattegrond), daarna bedekt met een ondoordringbaar zeil en 2 meter zand en terug bebost. Dit kan snel gebeuren met een beperkte impact op de eigenheid, natuur en toegankelijkheid van de kleiputten.

Optie 2 – Sanering plus “Reliëfherstel”
 Dit zogenaamde reliëfherstel houdt in dat een veel groter deel van de kleiputten ontbost moet worden, om er dan tot 20 meter (!) grond van grote infrastructuurwerken (bv. Oosterweel) bovenop te storten. Dit kan 3 tot 8 jaar duren en maakt grote delen voor lange tijd ontoegankelijk. En de kleiputten zijn dan definitief verdwenen onder 4 miljoen kubieke meter zand. Eigenlijk is het opnieuw een stort, nu van grond... Waarom? Omdat er geld te verdienen valt met het storten van grondoverschotten.

Gaat u hier ook graag wandelen, uw hond uitlaten, met de kinderen spelen, vissen, mountainbiken, de natuur bewonderen,... en wil u graag meer weten hoe we de Provincie samen kunnen overtuigen om de kleiputten na sanering te behouden zoals we ze kennen?

<https://redonzekleiputten.wordpress.com>

 Red onze kleiputten

Foto 1: de mogelijke bedreiging voor het gebied!

Foto2: *Caloplaca obscurella* (gewone kraterkorst) x 10.

Foto 3: *Caloplaca obscurella* (gewone kraterkorst) x 30 met apothecium!

Foto 4: *Cladonia rangiformis* (vals rendiermos) K+ geel.

Foto 5: *Punctelia borrieri* (witstippelschildmos) met enkele sterke puntsoralen!

Foto 6: *Evernia prunastri* (eikenmos) in volle glorie.

Foto 7: *Parmotrema perlatum* (Groot schildmos)!

Foto 8: *Lecanora hagenii* (kleine schotelkorst)

Foto 9: *Bacidina arceutina* (bleke knoopjeskorst), x 30 vergroot, zodat de smalle bruine rand van enkele apotheciën te zien is.